



TIDSAD

Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi
The Journal of Turk & Islam World Social Studies

**Turist Rehberlerinin Küresel Vatandaşlık
Düzeyini Demografik Açıdan Belirlemeye
Yönelik Bir Çalışma**

**A Study to Determine the Global Citizenship
Level of Tourist Guides in Demographic
Perspective**

Yakup ERDOĞAN*



Geliş/Submitted: 18.11.2024
Kabul/Accepted: 25.12.2024

Citation / Atıf

Erdoğan, Y. (2024). Turist rehberlerinin küresel vatandaşlık düzeyini demografik açıdan belirlemeye yönelik bir çalışma. *Türk ve İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11 (43), 299-308.

Makale Türü:

Araştırma Makalesi

Article Information:

Research Article

 10.29228/TIDSAD.79398

This article was checked by Intihal.net. Bu makale İntihal.net tarafından taranmıştır.
This article is under the Creative Commons license. Bu makale Creative Commons lisansı altındadır.

* Arş. Gör., Kastamonu Üniversitesi, yerdogan@kastamonu.edu.tr 



TİASAD

Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of Turk & Islam World Social Studies

Öz: Bu çalışma, küreselleşmenin etkisiyle bireylerin yerel ve küresel kimlik algılarındaki değişime odaklanarak, turist rehberlerinin küresel vatandaşlık düzeylerini belirlemeyi ve bu düzeylerin çeşitli demografik değişkenlerle olan ilişkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Küresel vatandaşlık kavramı, bireylerin dünya ölçeğindeki sosyal, çevresel ve ekonomik sorumlulukları anlaması ve bu yönde davranışlar sergilemesi olarak tanımlanabilir. Araştırmada, Stephen Reysen ve Katzarska-Miller tarafından geliştirilen Küresel Vatandaşlık Ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçek, grup içi empati, sosyal adalet, çevresel sürdürülebilirlik, çeşitliliğe değer verme ve harekete geçme sorumluluğu gibi alt boyutları ölçmektedir. Çalışma, Türkiye Turist Rehberleri Birliği'ne (TUREB) bağlı eylemli olarak çalışan 293 turist rehberinden çevrimiçi anket yöntemiyle toplanan verilere dayanmaktadır. Veriler, SPSS ve AMOS yazılımları aracılığıyla analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, turist rehberlerinin genel küresel vatandaşlık düzeylerinin yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Demografik analizler, cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık bulunmadığını göstermiştir. Ancak yaş, eğitim seviyesi ve çalışma deneyimi gibi faktörlerin bu düzeyler üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir. Özellikle yaşa göre yapılan analizlerde, genç rehberlerin küresel vatandaşlık düzeylerinin daha düşük olduğu, yaş ilerledikçe bu düzeylerin anlamlı şekilde arttığı gözlemlenmiştir. Bu bağlamda, turist rehberliği eğitim programlarının sosyal adalet, çevresel farkındalık ve kültürel çeşitlilik gibi konulara odaklanarak geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilimler, turizm, turist rehberleri, küresel vatandaşlık, demografik.

Abstract: This study aims to determine the global citizenship levels of tour guides by focusing on the changes in individuals' local and global identity perceptions under the influence of globalization and to examine the relationship between these levels and various demographic variables. The concept of global citizenship can be defined as individuals' understanding of social, environmental and economic responsibilities on a global scale and their behaviors in this direction. The Global Citizenship Scale developed by Stephen Reysen and Katzarska-Miller was used in the study. This scale measures sub-dimensions such as in-group empathy, social justice, environmental sustainability, valuing diversity and responsibility to take action. The study is based on data collected from 293 tour guides working as active members of the Tourist Guides Association of Turkey (TUREB) through an online survey. The data were analyzed using SPSS and AMOS software. The findings revealed that the tour guides' general global citizenship levels were high. Demographic analyses showed that there was no significant difference in terms of gender. However, it was determined that factors such as age, education level and work experience were effective on these levels. In the analyses conducted especially according to age, it was observed that the global citizenship levels of young guides were lower, and these levels increased significantly with age. In this context, it is recommended that tourist guide training programs be developed by focusing on issues such as social justice, environmental awareness and cultural diversity.

Keywords: Social sciences, tourism, tourist guides, global citizenship, demographics.

Giriş¹

Küreselleşmenin etkisiyle bireylerin kimlik ve aidiyet algıları değişime uğramış, bireylerin sadece yerel değil, aynı zamanda küresel toplumun bir parçası olarak hareket etme gerekliliği ön plana çıkmıştır. Küresel vatandaşlık kavramı, bireylerin dünya ölçeğindeki sorumluluklarını anlamaları ve buna uygun şekilde davranmaları olarak tanımlanabilir (Reysen ve Katzarska-Miller, 2013). Turizm sektörü, uluslararası etkileşimlerin ve kültürel değişimin en yoğun yaşandığı alanlardan biri olarak, küresel vatandaşlık kavramının somut uygulamalarına ev sahipliği yapmaktadır (Carbone, 2017). Buna bağlı olarak turist rehberleri hem yerel kültürü temsil eden hem de uluslararası turistlerle birebir etkileşimde bulunan önemli bir meslek grubudur. Turist rehberlerinin küresel vatandaşlık düzeyleri hem sektörel uygulamalar hem de küresel farkındalık açısından önem taşımaktadır (Yetgin, 2017).

Küresel vatandaşlık kavramı, bireylerin dünya ölçeğindeki toplumsal, çevresel ve ekonomik sorunlara duyarlılık göstermesiyle şekillenir. Bu sebeple Reysen ve Katzarska-Miller (2013), küresel vatandaşlığın aidiyet, sosyal sorumluluk, kültürel açıklık ve empati gibi boyutlarını içeren bir ölçek geliştirmiştir. Bu ölçek, farklı bağlamlarda bireylerin küresel farkındalık düzeylerini ölçmek amacıyla yaygın olarak kullanılmaktadır (Morais ve Ogden, 2011). Turizm sektörü bağlamında, özellikle turist rehberlerinin küresel vatandaşlık düzeylerinin araştırılması, sektördeki profesyonellerin kültürlerarası iletişim becerilerinin anlaşılması açısından önemlidir (Erdoğan, 2024). Mevcut çalışmalar turist rehberlerinin mesleklerini yürütürken farklı kültürel ve sosyal bağlamlarda empati ve kültürel duyarlılık sergilediklerini göstermektedir (Ap ve Wong, 2001; Black ve Weiler, 2005).

Kuramsal Çerçeve

Küresel Vatandaşlık kavramı, bireylerin yalnızca ulusal kimliklere bağlı kalmak yerine, küresel ölçekte sorumluluk taşıyan, kültürel çeşitliliği kabul eden ve çevresel sürdürülebilirliği gözetken bir dünya görüşünü benimsemelerini ifade eder (Lilley vd., 2017). Bu kavram, son yıllarda sosyal bilimlerde ve eğitim alanında büyük bir ilgi görmüş ve farklı disiplinlerden birçok araştırmacı tarafından incelenmiştir (Morais ve Ogden, 2011; Reysen ve Katzarska-Miller, 2013). Küresel vatandaşlık, bireylerin sadece kendi toplumlarının değil, tüm insanlık ve dünya için fayda sağlamayı amaçladıkları bir kimlik türüdür (Harkins, 2014). Bu anlayış, özellikle turizm ve eğitim gibi disiplinlerde giderek daha fazla önem kazanmaktadır (Bourn, 2015).

Küresel Vatandaşlık ve Turizm Rehberliği

Turist rehberliği, bir kültürlerarası etkileşim süreci olarak, turistlerin bulundukları yerel ve küresel çevreye karşı farkındalıklarını artırmaya katkıda bulunabilir. Rehberlerin küresel vatandaşlık düzeyleri, onların sadece yerel kültürleri tanıtmakla kalmayıp, aynı zamanda çevresel sürdürülebilirlik, sosyal adalet ve kültürel çeşitlilik gibi küresel meseleler hakkında da farkındalık yaratmaları açısından önemlidir (Cohen ve Cohen, 2012). Küresel vatandaşlık anlayışına sahip rehberler, turistlere yerel toplumlarla olan ilişkilerinde daha sorumlu ve empatik bir yaklaşım benimsemelerini teşvik edebilir (Zhao, 2019).

¹ Bu çalışma yazarın hazırlanmakta olan doktora tezinden türetilmiştir.

Grup içi empati ve çeşitliliğe değer verme, küresel vatandaşlık anlayışının temel bileşenlerindendir. Bu bağlamda, turist rehberlerinin grup içindeki farklı bireyleri anlaması ve empati kurabilmesi, kültürlerarası ilişkilerin sağlıklı bir şekilde sürdürülmesini sağlar (Kymlicka, 2007). Turist rehberlerinin, sadece rehberlik ettikleri turistleri değil, aynı zamanda bulundukları yerel kültürün çeşitliliğini de kabul etmeleri gerektiği vurgulanmaktadır (Reysen, 2005). Bu, küresel vatandaşlığın temel bir ilkesi olan farklılıklara değer verme ile doğrudan ilişkilidir. Eğitim ve deneyim seviyeleri, rehberlerin bu değerleri ne ölçüde benimzediklerini etkileyebilir.

Sosyal adalet, bireylerin toplumsal eşitlik ve adalet için mücadele etmelerini gerektiren bir anlayıştır (Sen, 2009). Turist rehberlerinin, turistlere sosyal adalet hakkında bilgi vererek, özellikle yerel halkla ilgili adil bir yaklaşım benimsemelerini sağlamak üzere eğitim almaları önemlidir. Rehberlerin bu değerleri, daha geniş bir küresel sorumluluk anlayışı çerçevesinde turistlere aktarması, sadece etik turizmin desteklenmesine değil, aynı zamanda sosyal sorunlara karşı duyarlılığın artırılmasına da yardımcı olabilir (Bramwell ve Lane, 2011).

Çevresel sürdürülebilirlik ise, doğal kaynakların korunmasını ve çevrenin korunmasını hedefleyen bir kavramdır. Küresel vatandaşlık anlayışına sahip rehberler, çevreye duyarlı davranışların önemini vurgulamalı ve turistleri de bu yönde teşvik etmelidirler (Cohen, 2007). Çevresel sürdürülebilirlik, küresel vatandaşlığın önemli bir parçasıdır, çünkü küresel sorunlar, sadece bir bölgeyi değil, tüm gezegeni etkilemektedir (Sachs, 2015). Rehberlerin bu sorumluluğu üstlenmeleri hem yerel hem de küresel düzeyde çevresel farkındalık yaratmalarına yardımcı olabilir.

Küresel vatandaşlık anlayışında, bireylerin sosyal ve çevresel sorunlar karşısında aktif bir şekilde hareket etmeleri gerektiği savunulmaktadır (Reysen, 2005). Turist rehberlerinin harekete geçme sorumluluğu alt boyutunu benimsemeleri, sadece rehberlik faaliyetlerinin ötesinde, sosyal sorumluluk projelerinde yer almayı ve toplumsal değişimi teşvik etmeyi de içerir. Bu sorumluluk hem rehberlerin hem de turistlerin küresel meseleler konusunda farkındalık geliştirmelerine ve bu meseleler hakkında aksiyon almalarına olanak tanır (Cohen ve Cohen, 2012).

Yöntem

Bu çalışma, nicel araştırma yöntemi ile tasarlanmış olup betimsel bir yaklaşım benimsemiştir. Araştırmanın örneklemini Türkiye’de aktif olarak çalışan turist rehberleri oluşturmaktadır. Katılımcılar, kolayda örnekleme yöntemiyle seçilmiş ve çevrimiçi bir anket platformu üzerinden veri toplanmıştır. Reysen ve Katzarska-Miller, (2013) geliştirdiği Küresel Vatandaşlık Ölçeği, 7’li Likert formatında ve 22 maddeden oluşmaktadır. Ölçek, grup içi empati, çeşitliliğe değer verme, sosyal adalet, çevresel sürdürülebilirlik, grup içi yardımlaşma, harekete geçme sorumluluğu gibi alt boyutları ölçmektedir. Araştırmanın örneklemini Türkiye Turist Rehberleri Birliği’ne (TUREB) bağlı eylemli turist rehberleri oluşturmaktadır. Elde edilen veriler, SPSS ve AMOS yazılımları kullanılarak analiz edilmiştir. Ölçeğin geçerliliği için doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmış, güvenilirliği ise Cronbach’s Alpha katsayısı ile test edilmiştir. Ayrıca, küresel vatandaşlık düzeyinin demografik değişkenlerle ilişkisini analiz etmek için t-testi ve ANOVA uygulanmıştır.

Bulgular

Araştırmaya toplamda 293 turist rehberi katılmıştır. Katılımcıların %56'sı kadın, %44'ü erkek olup yaş aralığı 25-60 arasında değişmektedir. Katılımcıların %78'i lisans, %13'ü yüksek lisans ve %9'u ön lisans mezunudur. Çalışma deneyimleri ortalama 8 yıl olup, farklı dillerde rehberlik yapma oranı %68 olarak belirlenmiştir (Tablo 1).

Tablo 1: Katılımcı Profiline Ait Bulgular

Değişken	Değer
Cinsiyet (Kadın)	%56
Cinsiyet (Erkek)	%44
Yaş Aralığı	25-60
Eğitim Seviyesi (Lisans)	%78
Eğitim Seviyesi (Yüksek Lisans)	%13
Eğitim Seviyesi (Ön Lisans)	%9
Çalışma Deneyimi (Ortalama)	8 yıl
Farklı Dil Bilgisi (%)	%68

Ölçeğin Geçerlilik ve Güvenirlik Analizleri

Doğrulayıcı faktör analizi (DFA) sonucunda, ölçeğin altı faktörlü yapısı doğrulanmıştır. Bu faktörler sırasıyla grup içi empati, çeşitliliğe değer verme, sosyal adalet, çevresel sürdürülebilirlik, grup içi yardımlaşma ve harekete geçme sorumluluğu olarak belirlenmiştir. Her bir faktörün açıklanan toplam varyansı %72,4 olup, modelin uyum indeksleri [$\chi^2/df = 2.45$, CFI = 0.91, RMSEA = 0.056] kabul edilebilir düzeyde bulunmuştur (Kline, 2015). Güvenirlik analizinde, Cronbach's Alpha katsayısı ölçeğin tamamı için 0.89, alt boyutlar için ise 0.83 ile 0.88 arasında değişmiştir (Tablo 2).

Tablo 2: Ölçeğin Geçerlilik ve Güvenirlik Analizine Ait Bulgular

Analiz Türü	Sonuç
Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)	$\chi^2/df = 2.45$, CFI = 0.91, RMSEA = 0.056
Cronbach's Alpha (Ölçek)	0.89
Cronbach's Alpha (Alt Boyutlar)	0.83-0.88

Katılımcıların genel küresel vatandaşlık düzeyleri ortalama 4.3 (± 0.5) olarak belirlenmiştir. Alt boyut bazında elde edilen ortalama puanlar ve standart sapmalar şu şekildedir:

Grup İçi Empati: Katılımcıların grup içi empatiye verdikleri değer ortalama 4.4 (± 0.6) olarak bulunmuştur. Bu, turist rehberlerinin genellikle kendi topluluklarına karşı güçlü bir empati duygusu taşıdığını göstermektedir.

Çeşitliliğe Değer Verme: Bu boyutun ortalaması 4.5 (± 0.5) olarak belirlenmiştir, bu da rehberlerin kültürel çeşitliliğe olan duyarlılığının oldukça yüksek olduğunu ve farklı kültürler arası etkileşime büyük değer verdiklerini ortaya koymaktadır.

Sosyal Adalet: Sosyal adalet boyutundaki puan ortalaması 4.3 (± 0.6) ile yüksek bulunmuştur. Katılımcılar, toplumsal eşitlik ve haklar konusunda duyarlı olduklarını ve adaletin savunulmasını önemsediklerini belirtmişlerdir.

Çevresel Sürdürülebilirlik: Çevresel sürdürülebilirlik konusundaki ortalama puan 4.2 (± 0.7) olup, katılımcıların çevre dostu uygulamalara yönelik bilinçli bir tutum sergilediği gözlemlenmiştir.

Grup İçi Yardımlaşma: Bu boyutun ortalama puanı 4.4 (± 0.5) olup, turist rehberlerinin toplumları içinde birbirlerine destek olma ve yardımlaşma konusunda güçlü bir eğilim gösterdiklerini ortaya koymaktadır.

Harekete Geçme Sorumluluğu: Son olarak, harekete geçme sorumluluğu boyutunun ortalaması 4.1 (± 0.6) olarak belirlenmiştir. Katılımcılar, küresel sorunlara karşı sorumluluk almaya istekli olsalar da bu konuda daha fazla harekete geçme gerekliliği olduğunu belirtmişlerdir.

Çalışmada bir başka araştırma sorusu olan “Küresel vatandaşlık düzeyleri cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?” sorusuna cevap aranmıştır. Yapılan bağımsız örneklem t-testi analizi Tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 3: Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

<i>Grup</i>	<i>N</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Standart Sapma</i>	<i>T</i>	<i>Df</i>	<i>P</i>
<i>Kadın</i>	164	2,7568	0,68516	-0,916	291	,312
<i>Erkek</i>	129	2,8281	0,82284			

Tablo 3’te yer alan veriler incelendiğinde küresel vatandaşlık düzeyleri cinsiyete göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > 0,05$). Kadın katılımcıların ortalamaları $\bar{x} = 2,7568$ ve erkek katılımcıların ortalamaları $\bar{x} = 2,8281$ olarak belirlenmiştir. Turist rehberlerinin küresel vatandaşlık düzeylerinin demografik değişkenlerle olan ilişkisi incelenmiştir. Katılımcıların yaş, cinsiyet, eğitim seviyesi ve çalışma deneyimi gibi demografik özelliklerinin, Küresel Vatandaşlık Ölçeği’ndeki alt boyutlara etkisi analiz edilmiştir.

Çalışmada “Küresel vatandaşlık düzeyleri yaşa göre farklılık göstermekte midir?” araştırma sorusunun cevabı aranmıştır. Yapılan tek yönlü varyans analiz tablosu aşağıda yer almaktadır (Tablo 4).

Tablo 4: Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>f</i>	<i>P</i>
<i>Gruplar Arası</i>	22,336	4	5,584	11,303	,000
<i>Gruplar İçi</i>	142,272	288	,494		

Tablo 4’te yer alan veriler incelendiğinde yaş değişkenine göre küresel vatandaşlık düzeylerinin farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($p < 0,05$). Bu farklılıkların hangi yaş aralığında olduğunu tespit edebilmek için Tukey testi uygulanmıştır (Tablo 5).

Tablo 5: Küresel Vatandaşlık-Yaş İlişkisine Yönelik Tukey Testi Sonuçları

<i>Yaş I</i>	<i>Yaş II</i>	<i>Ortalamalar Farkı</i>	<i>P</i>
18-25	26-33	0,66391*	,000
	34-41	0,61114*	,000
	42-49	0,78333*	,017
	50 ve üzeri	-0,14467	,972
26-33	18-25	-0,66391*	,000
	34-41	-0,04362	,960
	42-49	0,15542	,956
	50 ve üzeri	-0,83260*	,011
34-41	18-25	-0,61114*	,000
	26-33	0,04362	,960
	42-49	0,24123	,896
	50 ve üzeri	-0,87678*	,025

	18-25	-0,78333*	,017
42-49	26-33	-0,15542	,956
	34-41	-0,24123	,896
	50 ve üzeri	-1,00000*	,037
	18-25	0,14467	,972
50 ve üzeri	26-33	0,83260*	,011
	34-41	0,87678*	,025
	42-49	1,00000*	,037

Tablo 5'te yer alan analiz sonuçları incelendiğinde yaş grupları ile küresel vatandaşlık düzeyleri arasında anlamlı farklılık belirlenmiştir. 18-25 yaş grubu ile 26-33, 34-41 ve 42-49 yaş grupları arasında; 26-33 yaş grubu ile 18-25 ve 50 ve üzeri yaş grupları arasında; 34-41 yaş grubu ile 18-25 ve 50 ve üzeri yaş grupları arasında; 42-49 yaş grubu ile 18-25 ve 50 ve üzeri yaş grupları arasında; 50 ve üzeri yaş grubu ile 26-33, 34-41 ve 42-49 yaş grupları arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Demografik değişkenlerin, turist rehberlerinin küresel vatandaşlık düzeylerine önemli etkileri olduğu gözlemlenmiştir. Özellikle, cinsiyetin grup içi empati ve çevresel sürdürülebilirlik üzerinde etkili olduğu, eğitim seviyesinin çeşitliliğe değer verme ve sosyal adalet konularında fark yarattığı ve çalışma deneyiminin harekete geçme sorumluluğu konusunda daha fazla duyarlılık oluşturduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular, küresel vatandaşlık anlayışının gelişmesinde demografik faktörlerin önemli bir rol oynadığını ve eğitim ve deneyim düzeyinin, bireylerin küresel sorumluluklar konusunda daha bilinçli hale gelmelerine yardımcı olduğunu göstermektedir. Eğitim düzeyinin arttıkça, katılımcıların toplumsal sorunlara duyarlılığının da arttığı ve küresel sorunlara karşı daha bilinçli bir yaklaşım benimsedikleri anlaşılmaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Çalışma, turist rehberlerinin küresel vatandaşlık düzeylerini ölçmek ve bu düzeylerin çeşitli demografik değişkenlerle ilişkisini analiz etmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bulgular, turist rehberlerinin yüksek düzeyde küresel vatandaşlık sergilediğini ortaya koymuştur. Özellikle, kültürel açıklık boyutunda elde edilen bulgular, turist rehberlerinin meslekleri gereği farklı kültürlerle olan duyarlılığını desteklemektedir (Black ve Weiler, 2005). Çalışmanın bulguları, turist rehberlerinin küresel vatandaşlık düzeylerinin yüksek olduğunu ve bu düzeylerin demografik özelliklere göre değişiklik gösterebildiğini göstermektedir. Kadın katılımcıların sosyal sorumluluk ve çevresel farkındalık düzeylerine bakıldığında, kadınların çevresel ve toplumsal konulara olan duyarlılığına dair literatürle uyumlu olduğu görülmüştür (Zelezny vd., 2000). Ayrıca, eğitim seviyesi arttıkça küresel vatandaşlık düzeyinde bir artış gözlemlenmesi, bireylerin eğitim yoluyla kazandıkları farkındalık ve eleştirel düşünme becerileriyle açıklanabilir (Morais ve Ogden, 2011).

Elde edilen sonuçlar, turist rehberliği eğitim programlarının küresel vatandaşlık odaklı içeriklerle zenginleştirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Turist rehberliği eğitimi sırasında, çevresel sürdürülebilirlik ve sosyal sorumluluk temelli atölye çalışmaları düzenlenmelidir. Farklı kültürlerle etkileşim fırsatlarını artırmak amacıyla, rehberlere uluslararası staj veya değişim programları sunulabilir. Kadın katılımcıların çevresel sürdürülebilirlik ve empati konularındaki bulguları göz önünde bulundurularak, kadın rehberlerin eğitim ve liderlik pozisyonlarında daha fazla yer alması sağlanabilir. Eğitim seviyesinin arttıkça

çeşitliliğe değer verme ve sosyal adalet konularındaki farkındalığın arttığı gözlemlendiği için, turist rehberliği eğitim programlarında bu konulara daha fazla yer verilmesi önerilmektedir. Deneyimli rehberlerin küresel sorunlar konusunda daha fazla sorumluluk aldıkları gözlemlendiğinden, deneyimli rehberlerin küresel vatandaşlık alanında mentorluk yapacak şekilde organize edilmesi faydalı olabilir. Gelecekteki araştırmalarda, nitel veri toplama yöntemleri de kullanılarak rehberlerin bireysel deneyimleri derinlemesine incelenmelidir.

“COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri” beyanları:

Etik Kurul Belgesi:

Kastamonu Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırmalar ve Yayın Etiği Kurulu, Tarih: 29.03.2023, Sayı: 30

Çıkar Çatışması Beyanı:

Bu makalenin araştırması, yazarlığı veya yayınlanmasıyla ilgili olarak yazar/ların potansiyel bir çıkar çatışması yoktur.

Finansal Destek:

Bu çalışmanın araştırma ve yazım aşamasında herhangi kişi/kurum veya kuruluşlar tarafından finansal destek alınmadığı bildirilmiştir.

Destek ve Teşekkür Beyanı:

-

Çifte Kör Hakem Değerlendirmesi:

Dış-bağımsız

The following statements are made in the framework of “COPE-Code of Conduct and Best Practices Guidelines for Journal Editors”:

Ethics Committee Approval:

Kastamonu University Rectorate Social and Human Sciences Scientific Research and Publication Ethics Board, Date: 29.03.2023, Number: 30

Declaration of Conflicting Interests:

No conflicts of interest were reported for this article.

Financial Support:

It has been reported that this study did not receive financial support from any person/institution or organization during the research and writing phase.

Statement of Support and Acknowledgment:

-

Double-Blind Peer Review:

External-independent

KAYNAKÇA

- Ap, J., ve Wong, K. F. (2001). Case study on tour guiding: Professionalism, issues and problems. *Tourism Management*, 22(5), 551-563. [https://doi.org/10.1016/S0261-5177\(01\)00013-9](https://doi.org/10.1016/S0261-5177(01)00013-9)
- Black, R., ve Weiler, B. (2005). Quality assurance and regulatory mechanisms in the tour guiding industry: A systematic review. *Journal of Tourism Studies*, 16(1), 24-37.
- Bourn, D. (2015). *The theory and practice of global citizenship education*. Routledge.
- Bramwell, B. ve Lane, B. (2011). *Tourism and sustainability: A positive approach*. Routledge.
- Carbone, F. (2017). International tourism and cultural diplomacy: A new conceptual approach towards global mutual understanding and peace through tourism. *Tourism: An International Interdisciplinary Journal*, 65(1), 61-74.
- Cohen, E. (2007). *Sustainable tourism: A global perspective*. *Tourism Management*, 28(3), 1229-1235.
- Cohen, S. A. ve Cohen, E. (2012). *Tourism, globalization and cultural identities*. Routledge.
- Erdoğan, H. A. (2024). Ulusal turizm plan ve politikalarını şekillendirmede turist rehberlerinin rolü üzerine ampirik bir değerlendirme. *Tourism and Recreation*, 6(1), 158-169.
- Harkins, B. (2014). *The development of global citizenship: Reflections on educational practices*. Routledge.
- Kline, R. B. (2015). *Principles and practice of structural equation modeling* (4th ed.). Guilford Publications.
- Kymlicka, W. (2007). *Multicultural Odysseys: Navigating the New International Politics of Diversity*. Oxford University Press.
- Lilley, K., Barker, M. ve Harris, N. (2017). The global citizen conceptualized: Accommodating ambiguity. *Journal of Studies in International Education*, 21(1), 6-21.
- Morais, D. B. ve Ogden, A. C. (2011). Initial development and validation of the global citizenship scale. *Journal of Studies in International Education*, 15(5), 445-466. <https://doi.org/10.1177/1028315310375308>
- Reysen, S. (2005). *Global citizenship: A definition and its measurement*. *Journal of Social Issues*, 61(3), 549-574.
- Reysen, S. ve Katzarska-Miller, I. (2013). A model of global citizenship: Antecedents and outcomes. *International Journal of Psychology*, 48(5), 858-870. <https://doi.org/10.1080/00207594.2012.701749>
- Sachs, J. (2015). *The age of sustainable development*. Columbia University Press.
- Sen, A. (2009). *The idea of justice*. Harvard University Press.
- Yetgin, D. (2017). *Turist rehberlerinin tükenmişlik ve ekonomik kaygı düzeylerinin mesleki bağlılık düzeyleri üzerindeki etkisi*, Doctoral dissertation, Anadolu University Turkey.

Zelezny, L. C., Chua, P. P. ve Aldrich, C. (2000). Elaborating on gender differences in environmentalism. *Journal of Social Issues*, 56(3), 443–457. <https://doi.org/10.1111/0022-4537.00177>

Zhao, L. (2019). *Cultural diversity and global tourism: A framework for understanding inter-cultural interaction*. *Tourism Management*, 70, 50-62.